

АНОТАЦІЯ

Проблема толерантності сьогодні широко обговорюється в середовищі педагогічної громадськості. Це пов'язано з тим, що щорічно фіксується значна кількість випадків проявів нетерпимості до іншої людини. Особливо небезпечною ця тенденція є серед підлітків, молоді. Досить часто такі дії можуть переростати у відкриті конфлікти, які характеризуються жорстокістю, агресивністю, наявністю контрверсійних позицій.

Потрібно зауважити, що питання утвердження толерантних позицій в учнівському середовищі досліджена не достатньо. Зокрема, у цьому контексті потребують аналізу категорії щодо використання активних форм взаємодії (залучення до спільної діяльності, інтерактивних акцій, презентацій тощо), інноваційних методів у роботі соціального педагога (у царині інформаційно-комунікаційних технологій), використання кращого світового досвіду при організації виховної роботи.

Толерантність (терпимість) є частиною суспільного життя, цінністю життєвого вибору людини. Її формування залежить від простору, що постійно оточує індивіда, його менталітету, індивідуальних установок, стереотипів та упереджень, які є частиною співіснування. Проте виховання, позитивно організоване освітнє середовище, відкритість, знання, багатоманітність думок, гідність, свобода думки й совісті мають стати основними алгоритмами формування індивідуальних якостей особистості на принципах прийняття різноманітності культур, форм самовираження, активного розуміння.

Просвітницька програма «Правила толерантності» складена соціальним педагогом для організації освітньої взаємодії здобувачів освіти з метою формування навичок ефективної комунікації підлітків на основі розуміння, підтримки, активної особистої участі. Запропоновані теми послідовно та структурно розкривають зміст поняття «толерантність», знайомлять учнів з основними дефініціями, положеннями щодо отримання системних знань про необхідність терпимості для подальшого досягнення успіху в полікультурному суспільстві.

Використання програми теоретично та методично обґрунтовано; визначено мету й завдання.

Програма має міжпредметний характер та інтегрує знання різних навчальних дисциплін у діяльність соціального педагога.

«СИНІВСЬКИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ АГРАРНИЙ ЛІЦЕЙ»

ПРАВИЛА ТОЛЕРАНТНОСТІ

Просвітницька програма

Валентина ВАСИЛЕНКО

3MICT

Теоретичні основи програми

У сучасному українському суспільстві питання щодо реалізації прав і свобод людини залишається актуальним як у системі формування демократичних інституцій так і у структурі забезпечення базових вимог і потреб кожного громадянина держави.

У Загальній декларації прав людини (10.12.1948 р.) зазначено, що люди народжуються вільними і рівними у своїй гідності та правах, кожен зобов'язаний мати всі права і свободи, незалежно від раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії, політичних або інших переконань, а також рівний захист від будь-якої дискримінації. Цей документ є основоположним у подоланні правової дискримінації, але звичаєву подолати досить складно, оскільки вона є нормою моралі й частиною виховання особистості. Тобто, щоб її подолати потрібно змінити свідомість самого індивіда, сформувати розуміння, що тільки вільне, без обмежень середовище рівних і різних людей зможе створити демократичну, правову, соціальну та заможну Україну.

Протидією дискримінації є толерантність – моральна якість, що виявляється в повазі інтересів, почуттів, звичок інших людей. Це терпиме ставлення до думок, що не збігаються з власною позицією. У «Декларації принципів толерантності» (1995 р.) толерантність визначається як повага, прийняття та поцінювання розмаїття світових культур, форм самовираження й способів виявлення людського єства та є частиною суспільної гармонії в різноманітті. Ключовими принципами означено: рівність людей незалежно від раси, мови тощо; взаємну повагу, терпиме ставлення до інших представників націй та народностей; відмову від насилля; співпрацю і солідарність у подоланні проблем.

Античні філософи, педагоги, літератори говорили про толерантність як терпимість, українські (Григорій Сковорода, Тарас Шевченко, Леся Українка, Іван Франко та інші) у її зміст вкладали загальнолюдські цінності, гуманістичні ідеї майбутнього для мирного існування на основі взаємоповаги, взаєморозуміння. У педагогічній сфері ці дослідження пов'язані з питаннями виховання (О.Волошина, Н. Стеценко, Л. Черезова), формування умов щодо реалізації принципів толерантної взаємодії в умовах полікультурного суспільства (О.Грива, Я. Береговий).

Просування ідей виховання позитивного ставлення до тих, хто є «іншим» або «відрізняється» від прийнятого еталону, наприклад, титульної нації, пануючої релігії є сьогодні надзвичайно актуальною для соціума. Хоча людство давно перегорнуло сторінку первісного існування, страх чогось незвичного, невідомого, незвичайного залишився досить «живучим» у свідомості й розумі окремого індивіда. Так відомо, що негативні стереотипи є досить сталими і важче піддаються змінам й повному «викориненню». А соціально-економічні умови проживання не завжди є сприятливим ґрунтом для подолання нетерпимості. Зокрема, сучасні гібридні воєнні конфлікти, анексії територій, міграційні кризи, бідність, пандемія, і навіть поведінка окремих людей на дорозі, коли ігноруються не просто правила дорожнього

руху, а й нехтуються права на безпеку й здоров'я – створюють нові виклики у питаннях сприйняття людської різноманітності, прихильності, готовності до компромісів. І поряд з цим проблематика формування толерантності постає новим викликом перед закладами освіти, педагогами, батьками. Виховувати терпимість можна і потрібно. І це завдання є комплексним, що корелюється із життєвим досвідом людини та соціально-культурними чинниками існування, атмосферою розуміння і взаємодії.

У Законі України «Про освіту» основним завданням є формування поваги до прав і свобод людини, нетерпимості до приниження її честі та гідності, фізичного або психологічного насильства, а також до дискримінації за будь-якими ознаками.

Таким чином створення освітніх програм та просвітницьких курсів, що підвищують обізнаність щодо механізмів упереджень і нетерпимості та сприяють розумінню різноманітності позитивних взаємовідносин на всіх рівнях особистого й соціального життя – це можливість виявити коріння нетерпимості та запропонувати ідеї вирішення, створивши позитивні моделі поведінки.

Науково-методичне обґрунтування програми

Актуальність. У Законі «Про освіту» поміж 10 ключових компетентностей, якими має володіти людина та над формуваннями яких повинен працювати кожен педагогічний працівник, нормативно визначено, що громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей – це ефективний шлях до особистісного зростання, партнерства, подолання шкідливих і деструктивних поглядів (ситуацій). Спільними для всіх компетентностей є такі вміння: критичне та системне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, творчість, ініціативність, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, здатність співпрацювати з іншими людьми.

Формування громадянських і соціальних компетентностей мають наскрізно пронизувати зміст усіх навчальних програм у частині умов ефективної комунікації, подолання конфліктності задля мирного співіснування різних конфесій, націй, народностей, забезпечення гендерної рівності, прав і свобод кожного громадянина, подолання бар'єрів, формування тих цінностей, що спрямовані долати винятки і збільшувати участь. До них належать рівність, об'єктивність, справедливість й розуміння, що ми є усі різними, але рівноцінними та неперевершено сильними, нездоланими у своїй багатоманітності й прагненні розбудувати Велику Україну.

Мета. Формування навичок соціальної взаємодії, вільного співіснування на засадах толерантності й культурного плюралізму

Завдання:

- інформувати здобувачів освіти щодо сутнісних характеристик полікультурного суспільства, способів подолання конфліктів, суспільного «місця» стереотипів, упереджень і дискримінації щодо нетолерантної поведінки людини;
- проаналізувати поняття – забобони і упередження, расизм і ксенофобія, конфлікт і компроміс, дискримінація, толерантність та інклюзія, гендерна рівність, ефективні способи розв'язання конфліктів у мультикультурному світі;
- ознайомитися з нормативно-правовими актами у системі створення конкретних інструментів для боротьби з расизмом, дискримінацією та нетерпимістю;
- розвивати навички критичного мислення, співпраці, взаємодії, поваги й самоповаги;
- формувати соціальні і громадянські компетентності, методи життєдіяльності, що спрямовані на пошук прийнятних й зрозумілих

- шляхів щодо подолання конфліктів і бар'єрності в учнівському середовищі, забезпечення толерантності й взаєморозуміння;
- мотивувати дії задля забезпечення дотримання прав і свобод іншої людини, недопущення дискримінації на основі розуміння принципів різноманітності;
 - стимулювати створення траєкторій підтримки й допомоги жертвам упередженого ставлення, дискримінаційних підходів.

Цільова аудиторія. Просвітницька програма розрахована на здобувачів освіти I, II, III курсів (15-17 років) закладу професійної (професійно-технічної) освіти. Рекомендована кількість учасників – група у кількості 20(25) учасників.

Опис вимог до спеціаліста, який впроваджує програму. Просвітницьку програму можуть впроваджувати соціальні педагоги, психологи, класні керівники й майстри виробничого навчання, викладачі громадянської освіти та історії, вихователі, керівники гуртків закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

Основними вимогами до спеціаліста, який впроваджує програму є:

- теоретичні знання у галузі педагогічних, соціальних, громадянських та поведінкових сферах життєдіяльності людини, дотримання прав і свобод особистості й громадянина;
- практичні вміння у сфері взаємодії з неповнолітніми та власний досвід реалізації принципів толерантного суспільства у межах держави, регіону, громади.
- співпраця з громадськими організаціями, спільнотами, що забезпечують позитивні взаємовідносини та підтримку на усіх рівнях життя людини

Зміст та структура програми

Загальна кількість академічних годин – 32

Програма визначає загальну кількість годин на опрацювання чотирьох тематичних блоків: «Людина в полікультурному просторі» (5годин); «Стереотипи та їх прояви у суспільному житті» (4 години); «Дискримінація та її основні ознаки» (5 годин); «Суспільство рівних можливостей» (9 годин); «Формування толерантності» (9 годин).

Просвітницька програма передбачає вивчення курсу упродовж одного року (1 година на тиждень) за рахунок варіативної складової робочих навчальних планів.

У структурі кожної теми передбачені практичні роботи. Форму їх проведення визначають спільно педагог та слухачі курсу. Це може бути – командна презентація, дискусія, диспут, відео-фільм, веб-сайт, публікація (у тому числі електронна), розвінчування неправдивої інформації («шейків», стереотипів), написання есе, створення плакатів, робота з документами, ілюстраціями, сайтами у мережі Інтернет тощо. Формами освітньої діяльності при викладанні курсу мають стати дослідження, заняття-аргументи й переконання, групова діяльність, виконання ситуаційних вправ, вирішення проблемних питань та інші. Методи – інтегративні, формування і розвитку критичного мислення. 50% має засвоюватися здобувачами освіти під час тренінгів, акцій.

Основними принципами конструювання цієї програми є:

- забезпеченість цілісності знань, вмінь здобувачів освіти;
- відповідність віковим особливостям;
- формування соціальних та громадянських компетентностей, мотивації до активної взаємодії;
- врахування викликів сучасного суспільства.

Базовими поняттями курсу є: суспільство, людина, рівність, толерантність, спілкування та розуміння, особиста участь і відповідальність

№ з/п	Тема	Кількість годин	Очікувані результати
Людина в полікультурному просторі: 5 годин			
1	Принципи полікультурного суспільства	1	Розуміємо, яким чином формується система поведінки людини у полікультурному суспільстві
2	Конфлікти у житті людини	1	Розуміємо сутність конфлікту через точку зору іншої людини

3	Способи подолання конфліктів	1	Розуміємо правила вирішення конфлікту на основі поведінки його учасників
4	Правила взаємодії, які запобігають конфліктам у житті багатоманітної спільноти	1	Розуміємо вироблення рішення, що влаштовує різні сторони конфлікту
5	Практична робота. Спілкування. Ефективна комунікація. Створюємо правила ефективної взаємодії	1	Розуміємо, що для подолання конфліктів необхідна ефективна комунікація
Стереотипи та їх прояви у суспільному житті: 4 годин			
1	Стереотипи. Упередження. Забобони	1	Розуміємо сутність стереотипів та специфіку формування ставлення до іншої людини на основі упереджень
2	Види стереотипів за сферами життя	1	Розуміємо, що стереотипи виникають на основі окремих рис, подій, фактів щодо окремих людей, народів тощо
3	Правила подолання стереотипів	1	Розуміємо, що для подолання стереотипів потрібно об'єктивно й неупереджено аналізувати інформацію, позбутися переконань, що лише одна думка є правильною
4	Практична робота. Алгоритми поведінки: як уникнути стереотипів в особистому житті	1	Протидіємо стереотипному мисленню. Досліджуємо їх сутність у повсякденному житті
Дискримінація та її основні ознаки: 5 годин			
1	Дискримінація – форма порушення прав людини	1	Розуміємо, що дискримінація спонукає діяти людину

			несправедливо, порушуючи або обмежуючи права інших
2	Форми та прояви дискримінації	1	Розуміємо негативну сутність найбільш агресивних проявів дискримінації
3	Расизм. Ксенофобія. Інші прояви ксенофобії: сексизм, ейджизм, гандікапізм, мігрантофобія	2	Розуміємо у яких сферах життя людини найчастіше проявляються расизм і ксенофобія та як боротися із такими проявами у нашому житті. Вчимося ідентифікувати їх вплив на нашу поведінку
4	Практична робота. Як створити недискримінаційне середовище в закладі освіти	1	Протидіємо дискримінації людей за різними ознаками
Суспільство рівних можливостей: 9 годин			
1	Людська спільнота, де відсутні будь-які форми дискримінації – суспільство рівних можливостей	1	Досліджуємо особливості суспільства рівних можливостей щодо шляхів інтеграції представників різних культур, груп у життя людини
2	Толерантність. Її цінність, види, рівні	1	Досліджуємо поняття «толерантність» як світоглядну рису особистості, що сприймає світ у його багатоманітності та розуміє цінність цього
3	Принципи толерантної поведінки. Культура толерантності. Гендерна рівність	1	Розуміємо, що основним орієнтиром у нашому житті має стати недопущення порушення прав іншої людини

4	Толерантність – досягнення гармонії у житті людини й суспільства	1	Вчимося цінувати кожну людину як особистість, поважати її думки, почуття, переконання, незалежно від того, чи збігаються вони з нашими
5	Причини нетолерантної поведінки серед підлітків	1	Досліджуємо причини нетолерантної поведінки в закладі освіти: низький рівень міжособистісної довіри, нетерпимість й неповага до іншої людини, жорстокість, упередження, бунтарство, конфліктність; відсутність потреби у спілкуванні, взаємодії з оточуючими, прагнення до розуміння; перевага «споживацьких цінностей» у системі ідеалів сучасного суспільства
6	Прояви терпимості й розуміння. Витримка. Самовладання	1	Досліджуємо моделі спілкування, що характеризують толерантність як особистісний вибір й стратегію життєдіяльності людини
7	Інклюзія	1	Вчимося особистій участі щодо сприяння моделей та принципів інклюзії в життя закладу освіти
8	Альтруїзм. Жертовність. Милосердя	1	Досліджуємо толерантність як морально-етичну

			категорію в поведінці та спілкуванні між людьми
9	Практична робота у формі критичного діалогу	1	Діємо свідомо, розуміємо проблему, досліджуємо соціальні установки й цінності
Формування толерантності: 9 годин			
1	Інформація. Мас-медіа. Інтернет. Маніпуляції. Фейкова інформація. Як дізнатися про іншу людину (групу людей) в сучасному світі. Критичне мислення	2	Вчимося самостійно аналізувати інформацію, протидіяти маніпулятивним впливам, аргументувати свої думки, змінювати їх, якщо вони порушують права інших або є формою пропаганди
2	Формування успішних стосунків з іншою людиною. Емпатія. Доброта. Спілкування й зворотний зв'язок. Знаходження компромісів	1	Вчимося будувати конструктивні стосунки, уникати конфліктів, розв'язувати їх, шукати компроміси, прагнути діалогу й консенсусу
3	Повага. Взаємоповага. Співробітництво. Відкритість позицій. Конформізм	1	Вчимося спільно планувати, розподіляти завдання, відстоювати командні позиції, турбуватися про інших, допомагати їм
4	Заохочування. Підтримка. Доброзичливість. Повага до гідності іншої людини. Відмова від аморальних та негуманних способів стосунків між людьми	1	Досліджуємо сприйняття іншої людини на основі міжособистісних стосунків у спілкуванні та здатність щодо вибору соціально важливої форми поведінки
5	Толерантність – ознака впевненості та усвідомлення	1	Розуміємо, що толерантність – це активне відстоювання

	цінності морально-етичних і громадянських позицій людини		рівних прав людей на основі усвідомлених особистісних дій, що спрямовані на досягнення гуманістичних принципів суспільного життя
6	«Мова ворожнечі». Як «правильно говорити» в сучасному суспільстві. Правила ненасильницького спілкування	1	Розуміємо правила мовної взаємодії, формуємо мовні дефініції на основі розуміння, підтримки, емпатії, відмови від «мови ненависті», конфліктності
7	Практична робота. Портрет толерантної людини: створюємо толерантне суспільство разом	2	Формуємо позитивну оцінку й самооцінку особистості

**Опис використаних методик
і технологій із зазначенням джерел**

№ п/п	Методичні прийоми та технології	Джерела
1	Методичні прийоми та технології розвитку критичного мислення	http://etwinning.com.ua/content/files/659841.pdf
2	Прийоми розвитку критичного мислення: «Акваріум», «Плакат думок», «Дискусійне кафе», «Лицарі круглого столу», «Мозаїка», «Прогулянка галереєю», «Біографічний вірш», «Читацький театр»	https://naurok.com.ua/post/top-12-priyomiv-rozvitku-kritichnogo-mislennya-adaptovanih-dlya-vikoristannya-u-shkoli
3	Тренінгові технології	http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/4053/1
4	Анкета «Чи знаєш ти, що таке толерантність?», тест, довідкові матеріали	https://gymnasiya2.org.ua/doc/tolerant20.pdf
5	Тест ОНЛАЙН «Наскільки ви толерантні»	https://www.projectkeshar.org.ua/news/test-naskil-ky-vy-tolerantni/
6	Тест ОНЛАЙН «Толерантність»	https://naurok.com.ua/test/tolerantnist-700360.html
7	Тест ОНЛАЙН «Наскільки ви толерантна особистість»	https://kreativ.im/tol-test/
8	Культура миру. Посібник з толерантності (Автори: Микола Капітоненко, доцент Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка, асоційований експерт МЦПД. Команда експертів МЦПД: Василь Філіпчук, Ірина Івашко, Юлія Гоменюк, Ірина Степанова,	http://icps.com.ua/assets/uploads/images/images/eu/t_tolerantnist_2018_ukr.pdf

	Світлана Радченко, Ігор Петренко	
--	-------------------------------------	--

Перелік необхідних матеріалів та обладнання для реалізації програми

Для проведення занять з цього курсу має бути обладнано просторе приміщення, з наявністю сидячих місць за кількістю учасників, столи, комп'ютер, проектор, інтерактивна (мультимедійна) поверхня, колонки, інформаційні плакати щодо принципів толерантності, роздруковані додаткові матеріали, фліп-чарт, ватман, папір А4, олівці, фломастери, маркери, кольорова крейда, стікери, гуаш, пензлики для малювання, м'яч іграшка у вигляді смайлика, бейджики.

Для ефективної роботи потрібно забезпечити учасників заняття такою літературою (через посилання в онлайн форматі):

Загальна декларація прав людини: <http://kr-admin.gov.ua/mol/molod/2.pdf>

Декларація прав дитини : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_384#Text

Декларація принципів толерантності:
<https://don.kyivcity.gov.ua/files/2014/2/10/Deklaracija-tolerantnosti.pdf>

Закон України «Про запобігання та протидії дискримінації в Україні»:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17#Text>

Закон України «Про охорону дитинства»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14#Text>

Законодавство стосовно людей з інвалідністю:
<https://naiu.org.ua/zakonodavstvo/>

Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків:
<https://www.president.gov.ua/documents/2866-iv-3177>

Питання (теми) програми спонукають до формування власної оцінки складних суспільних явищ та подій, розуміння зв'язку запропонованого матеріалу, форм роботи з життям. А тому актуальним є опрацювання візуальних матеріалів, відкритих освітніх ресурсів, статистичних даних, документів, та інших джерел.

Строки та етапи реалізації програми

Просвітницька програма складається із 32 занять. Тривалість кожного заняття 45 хвилин. Заняття проводяться кожного тижня упродовж 32 тижнів у структурі позаурочних занять, факультативів, курсів за вибором та акцій, що передбачені планом роботи ліцею.

Реалізація програми здійснюється системно за такими етапами:

- I етап. Організаційний. На цьому етапі педагог ознайомлюється з структурою занять, планує графік проведення, готує необхідні матеріали та обладнання для реалізації програми.
- II етап. Діагностичний. Здобувачам освіти пропонується пройти анонімне вхідне опитування.
- III етап. Підготовчий. Проводиться вступне заняття, основною метою якого є ознайомити здобувачів освіти з поняттями, що стосуються проблематики формування толерантних взаємовідносин як в Україні так і світі.
- IV етап. Основний. У період даного етапу проводяться заняття (тренінги, акції, дебати тощо), виконуються практичні роботи та презентуються їх результати у рамках реалізації завдань програми.
- V етап. Заключний. Він проводиться у структурі щодо виконання практичної роботи з теми «Портрет толерантної людини: створюємо толерантне суспільство разом» та включає в себе самостійну роботу здобувачів освіти у групах та демонстрацію результатів у форматі інтерактивної презентації. Також під час реалізації завдань цього етапу проводиться акція «Ми різні та рівні».
- VI етап. Діагностичний. Проводиться вихідне анонімне опитування здобувачів освіти. На цьому етапі можна провести індивідуальні та групові бесіди, спостереження за учнями, в реальному світі спілкування та взаємовідносин на принципах толерантності.
- VII етап. Підсумковий. Аналіз показників ефективності, написання висновків, рекомендацій.

Очікувані результати

Очікувані результати:

- підвищення громадянської та соціальної обізнаності здобувачів освіти щодо принципів толерантності;
- формування вмінь та навичок особистого діалогу й участі у вирішенні важливих (соціально значущих) для суспільства питань, проблем;
- усвідомлення своєї ролі в ліцеї, громаді щодо рівності, відповідальності, різноманітності, поваги до іншого в системі особистих цінностей людини;
- розуміння проблематики толерантності як універсальної умови спільного бачення розвитку раїни;
- визначення алгоритмів дій щодо подолання стереотипів і конфліктів, протидії різним формам дискримінації та підтримки осіб, що потребують поваги й розуміння.

Використана література

1. Закон України «Про освіту» від 05 вересня 2017 р. №2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
2. Закон України «Про професійну (професійно-технічну) освіту» від 10 лютого 1998 р. №103/98-ВР у редакції від 01 січня 2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/103/98-вр>.
3. Загальна декларація прав людини. URL: <http://kadmin.gov.ua/mol/molod/2.pdf>
4. Декларація прав дитини. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_384#Text
5. Декларація принципів толерантності. URL: <https://don.kyivcity.gov.ua/files/2014/2/10/Deklaracija-tolerantnosti.pdf>
6. Закон України «Про запобігання та протидії дискримінації в Україні». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17#Text>
7. Закон України «Про охорону дитинства». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14#Text>
8. Законодавство стосовно людей з інвалідністю. URL: <https://naiu.org.ua/zakonodavstvo/>
9. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/2866-iv-3177>
10. Концепція реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта на період до 2027 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2019-%D1%80#Text>.
11. Концепція нової української школи. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>.
12. Громадянська відповідальність. 80 вправ для формування громадянської та соціальної компетентностей під час вивчення різних шкільних предметів. 5-9 класи. URL: <https://base.kristti.com.ua/wp-content/uploads/2017/08/Gromadyanska-vidpovidalnist-1.pdf>
13. Громадянська освіта 10 клас. Підручники. URL: <https://lib.imzo.gov.ua/handle/123456789/789>
14. Живемо в демократії. Матеріали для вчителя: Стереотипи та упередження. URL: <https://www.living-democracy.com.ua/textbooks/volume-3/part-1/unit-1/material-for-teachers-8/>
15. Медіаграмотність на уроках історії та суспільних дисциплін URL: <http://www.aup.com.ua/upd/mo.pdf>

16. Програма інтегрованого курсу «Громадянська освіта» для 10 класу.
URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>

10. Шкільний календар прав людини
URL: http://ippo.kubg.edu.ua/wp-content/uploads/2016/12/shkilnyj_kalendar_pra_v_liudyny.pdf

Додатки

Тема . Принципи полікультурного суспільства

Завдання 1. Розкриваємо зміст поняття соціально-громадянська компетентність. Методичні прийоми (вправи) для формування соціально-громадянської компетентності

Соціально-громадянські компетентності спрямовані на утвердження і захист державності та демократії, здатності відстоювати свої права, відповідально ставитися до громадянських обов'язків, брати відповідальність за власне життя, життя своєї громади та суспільства. Дані компетентності базуються на принципах верховенства права, і демократії, і надають можливість кожному брати активну участь у житті суспільства, ефективно діяти та відчувати власну приналежність до громади/суспільства/країни/спільноти. Основні групи цих компетентностей: 1) розуміння власної громадянської ідентичності, державної приналежності, національної, етнічної та культурної ідентичностей, повага до інших культур та етносів; 2) здатність плекати українські традиції та духовні цінності, володіти відповідними знаннями, вміннями та навичками, поділяти європейські цінності, спроможність реалізувати свій потенціал в умовах сучасного суспільства; 3) розуміння значення національної пам'яті, особливості її розвитку, впливу на суспільно-політичні процеси; 4) знання принципів демократії та здатність застосовувати їх у повсякденному житті; розуміння та сприйняття цінності прав та свобод людини, вміння відстоювати свої права та права інших; 5) розуміння та сприйняття принципів рівності та недискримінації, толерантності, соціальної справедливості, доброчесності, вміння втілювати їх у власні моделі поведінки, здатність попереджувати та вирішувати конфлікти; 6) знання та розуміння державного устрою, принципів і шляхів формування державної політики у всіх сферах суспільного життя на національному, регіональному та місцевому рівнях; 7) знання механізмів участі у суспільному, суспільно-політичному та державному житті та вміння їх застосовувати разом з прийняттям рішень на місцевому, регіональному і національному рівнях; відповідальне ставлення до своїх громадянських прав і обов'язків, пов'язаних з участю в суспільно-політичному житті; 8) здатність формувати та аргументовано відстоювати власну позицію, поважаючи відмінні думки/позиції, якщо вони не порушують прав та гідності інших осіб; 9) здатність критично аналізувати інформацію, розглядати питання з різних позицій, приймати обґрунтовані рішення; 10) здатність до соціальної комунікації, солідарних дій та вміння співпрацювати, формувати групи задля вирішення проблем спільнот

різного рівня, зокрема шляхом волонтерської діяльності. Соціально-громадянські компетентності є інструментом для розширення можливостей розвитку особистості в суспільстві, стимулювання її мотивації, автономії та відповідальності.

Вправа «Інсерт». Інсерт – читання тексту з позначками. Використовую для роботи з письмовими джерелами. Це інтерактивна система запису для ефективного читання й розмірковування. Учні читають текст і розмірковують, ставлячи відповідні позначки біля окремих слів/фраз/речень. Далі учні заповнюють таблицю й записують в окрему колонку поняття, які їх найбільше зацікавили, були для них незрозумілими або потребують додаткового пояснення. Орієнтовні позначки: «+» - це я знаю, «-» - це потрібно повторити/або це суперечить моїм уявленням, «?» - це я не знаю/або це потребує додаткового опрацювання, «!» - про це хочу дізнатися детальніше/або про це я хочу розповісти учням групи та викладачу, «#» - можливе інше рішення/або так краще для людей, громади, держави тощо. Позначки можуть мати й інший зміст. Дана вправа дозволяє учням розвивати самостійність, формувати свою точку зору, аргументовано висловлювати позицію. Учні вчаться критично мислити та аналізувати не лише поняття, факти, а й по можливості пропонувати свої варіанти, наприклад, законодавчих ініціатив у сфері дотримання прав і свобод людини.

Вправа «Кошик ідей». Основна ідея – записувати в зошит усі думки, особисті твердження з теми заняття. Навіть фантастичні або ті, що не мають логічного пояснення. Наприклад, «Я депутат Верховної Ради України», або «Я Суддя Європейського Суду з прав людини», або «Група учнів нашого ліцею працює у Спеціальній моніторинговій місії ОБСЄ». Якщо тези «не правдиві» наприкінці уроку можна їх виправити: учень написав, що «США – це держава, що розташована в Європі» то звичайно на це потрібно звернути увагу. Після того як ідеї записані в зошит розпочинається обмін інформацією в парах або групах. Групи по колу називають факти, події, а викладач записує все це на дошці (або комп'ютері, якщо він підключений до інтерактивної дошки). Зв'язування в логічні ланцюжки, виправлення помилок у міру засвоєння нових знань. Ця вправа дозволяє учням навчитися втілювати свої ідеї в реальність, співпрацювати, комунікувати для досягнення істини, моделювати ситуацію.

Тема. Гендерна рівність

Напрямки (сфери) прояву гендерних особливостей: фізичний розвиток, активність поведінки, мовлення, мислення, сприйняття, увага, уява, емоції, ставлення до оцінки, відношення до правил.

Таблиця

Сфера	Завдання	
	Хлопчики	Дівчатка
СПРИЙНЯТТЯ	ТЕМА: ГЕНДЕРНА РІЗНОМАНІТНІСТЬ	
	Часто у сучасному суспільстві засуджують чоловіків, які обирають для себе сферу діяльності, що пов'язана з побутом, приготуванням їжі, дизайном одягу, домоводством, доглядом за дітьми тощо. Але історія знає велику кількість чоловіків, які досягли у цих сферах світового визнання та успіху. За допомогою мережі Інтернет створіть презентацію успіху чоловіків у так званих «жіночих» соціальних ролях та складіть схему успішної взаємодії чоловіка й жінки у досягненні миру в нашій державі на основі смислів «мужність» та «жіночність».	У Верховній Раді України більшість чоловіків, жінок – 20,8% (88 з 423 народних обранців; у переважній більшості країн Європи в парламентах працює третина жінок, наприклад у Великій Британії – 33,8%). Серед урядовців (міністри та їх заступники) також пріоритет за чоловіками. А що б змінилося у суспільному житті, якби у політиці нашої держави 50 відсотків посад отримали чоловіки, а інші 50 – жінки. Напишіть про це есе та складіть схему позитивного сприйняття успішного тандему жінки й чоловіка в політиці на основі смислів «мужність» та «жіночність».

Тема. Стереотипи. Упередження. Забобони

Завдання. Уявіть себе тренером на міжнародному тренінгу однієї із європейських країн на тему: «Стереотипи та упередження сучасного суспільства». Запропонуйте кілька практичних завдань для руйнування стереотипів, які вже склалися в світовому та українському суспільстві.

Стереотип 1. За кордоном думають, що Україна це країна третього світу, хоча за соціальними і культурними ознаками наша країна – типова середньоевропейська. Можливо цей стереотип базується на «розумінні» європейцями рівня українських заробітних плат та ВВП? Так як сучасний світ – це світ розмов і суперечок я б запропонувала для даної ситуації вправу Кейс-метод (case study). Це техніка, що користується описом реальних економічних і соціальних ситуацій (*від англ. case — «випадок»*). Під ситуацією (кейсом) розуміють письмовий опис конкретної проблеми, учасникам пропонують проаналізувати її, знайти шляхи розв'язання та обрати найкращу з них. Ситуаційна вправа, що розглядається, повинна бути побудованою на відповідних фактах. У даному випадку я б запропонувала: 1) Дослідити термін «країни третього світу». 2) Проаналізувати статистичні дані або рейтинги в яких присутня Україна. 3) Запропонувала порівняльні таблиці за різними критеріями, наприклад, з країнами Африки. 4) Додала б інформації щодо поступальних змін у системі владних інституцій, економіці, освіті тощо в Україні сьогодні.

Етапи роботи з кейсом: введення в кейс, постановка основних питань; аналіз ситуації. Робота відбувається індивідуально чи у групах.

Кожен з учасників пропонує свій варіант, що оцінюється групою, яка й обирає оптимальний варіант рішення, готується до презентації; презентація рішень по кейсах. Здобувачі освіти мають максимально використати наочність, створену ними (схеми, графіки, плакати тощо), кожен варіант рішення фіксується на окремому аркуші; загальна дискусія; підбиття підсумків роботи.

Стереотип 2. Ще один стереотип – в Україні процвітає секс-туризм. Це твердження тиражується засобами масової інформації протягом останніх п'яти років. У публікаціях, на Інтернет форумах наводяться свідчення «очевидців» про те, що напередодні вихідних, зокрема з Турції, на літаки продані всі квитки для чоловіків, що шукають «кохання» в Україні. Одна пасажирка з України навіть здійснила переліт із Стамбула в Київ у літаку, де вона була єдиною жінкою. Контраргумент: Інститут раціональної психології Штутгарта провів дослідження, за результатами якого вдалося з'ясувати, в яких же країнах найбільші шанси «познайомитися» з місцевою дівчиною і в перший день знайомства запросити її на «побачення» (і не обов'язково за гроші, можна за

подарунок як, наприклад, в Гавані). За даними Інституту найдоступніші жінки живуть в Німеччині, Кубі, Бразилії, Таїланді, Росії. Є й інші дослідження, але в жодному з них не фігурує Україна у цьому контексті. У даному випадку для розвінчування цього міфу я б використала кейс-метод або запропонувала учасникам тренінгу розділитися на дві групи й провела практичне заняття у формі «Снігової кулі». Це метод колективного пошуку спільного рішення (наприклад, чому з'явився цей стереотип?) або колективного погляду на окреме питання (чому українських дівчат «вважають» красивими й водночас легковажними й легкодоступними). Також доцільно у даній ситуації використати й метод модерації. Модератор (тренер), не втручаючись у хід дискусії (обговорення) між окремими командами, фіксує думки, позиції тощо. Методи модерації – використання карток, пропонування ідей, фіксування висловлювань. Картки краще заповнити анонімно (до 7 позицій), після того як тренер їх перетасує вони за спільним рішенням розміщуються на плакатах за окремими блоками (спільними позиціями). Потім висунення ідей та обговорення.

Стереотип 3. Не можна не згадати стереотипи, поширювані пропагандою РФ і розповсюджені в Європі – що перебувати в Україні небезпечно, що за кожним рогом на туристів чекають представники ультраправих організацій. Щодо внутрішніх стереотипів: на Заході живуть тільки «бандерівці», а на сході – одні «сепаратисти», що кожен російськомовний – потенційний зрадник, хоча половина української армії, яка бореться з сепаратистами, розмовляє російською.

«Працюючи» з цими стереотипами, до вище зазначених вправ я б додала – гру «Власний алгоритм поведінки» або прийом «А що якщо...». Про заняття у цих структурах: запропонувати учасникам тренінгу заплющити очі й уявити, що вони сплять, а проснувшись «переміститися» в Україну, відчувши себе жителем Львова, Бердянська, Донецької або Сумської області тощо. Або «забути» українську мову й стати російськомовним жителем, переїхати жити з Чернівецької області (з невеликого села) в місто Харків; з Німеччини – в Київ або в Луганську область.

Тема. Критичне мислення

У своїй педагогічній діяльності використовую методи формування і розвитку критичного мислення: дискусія, «Мозковий штурм», «Дерево рішень» та інші. Нещодавно у педагогічний «арсенал» я додала прийом «Шість капелюхів». Хоча це і не дидактична «новинка», але, на мою думку, ефективна частина колективної взаємодії у вирішенні проблемного питання.

Прийом «ШІСТЬ КАПЕЛЮХІВ». Прийом було запропоновано британським письменником, психологом та спеціалістом з творчого мислення Едвардом де Бono у 1985 році. Основою цього підходу є концепція паралельного мислення. «Приміряючи» 6 незалежних типів мислення у процесі вирішення практичних завдань можна з легкістю подолати 3 головні проблеми: зайві емоції, оцінка певної ситуації з різних точок зору сприяє тому, що ми приймаємо рішення, здійснивши комплексний аналіз у 6 незалежних площинах; розгубленість, багаторівневе завдання підвищеної складності може викликати почуття невпевненості у власних силах. Концепція паралельного мислення дозволяє підійти до вирішення завдання систематично, зібравши факти та оцінивши всі «за» і «проти»; непослідовність, використання такого прийому дозволяє структурувати весь масив інформації за окремими ознаками, тобто вирішити проблемне питання з використанням системного підходу і при цьому залишає місце для творчості. Капелюх певного кольору передбачає включення відповідного режиму мислення, якому має слідувати учень чи команда в момент аргументації своєї позиції у процесі дискусійної гри: **білий** – фокусування уваги на інформації (аналіз відомих фактів та цифр, а також оцінка того, яких відомостей не вистачає та з яких джерел їх можна отримати). **жовтий** – дослідження можливих успіхів, пошук переваг та оптимістичний прогноз події/ідеї/ситуації, яка розглядається; **чорний** – оцінка ситуації з точки зору наявності недоліків, ризиків та загроз її розвитку; **червоний** – увага до емоцій, відчуттів та інтуїції. Не вдаючись у подробиці та міркування, на цьому етапі висловлюються всі інтуїтивні здогадки; **зелений** – пошук альтернатив, генерація ідей, модифікація вже наявних напрацювань; **синій** – управління процесом дискусії, підбиття підсумків і обговорення користі та ефективності методу в конкретних умовах.

Наприклад, даний прийом можна застосовувати для командної взаємодії на етапі засвоєння нового матеріалу. На попередньому занятті потрібно розділити групу на 6 команд (за кольорами капелюхів), надати проблемне (дискусійне) питання, попросити лідерів команд підготувати виступи.

Представники кожної з команд після вступного слова висловлюють свою позицію з означеного питання відповідно до типу мислення (кольору капелюха). У процесі обговорення можна здійснити декілька дискусійних кіл або обмежитися одним. На етапі рефлексії (із залученням учнів) спільно формуємо висновки та означуємо різні позиції з теми уроку.

Індивідуальний формат можна використати на занятті систематизації та узагальнення отриманих знань. Учні можна розсадити колом та запропонувати приміряти їм уявний кольоровий капелюшок. Кожен з учнів може отримати капелюх не один раз. Тобто поглянути на тему (питання) з різних позицій. Здійснюючи рефлексію, викладач не просто підводить підсумки уроку, а й визначте переваги та недоліки прийому, відчуття учнів у процесі «примірювання» різних ролей тощо.

Дієвим у цьому контексті, зокрема, у проведенні навчального дослідження є опитування. Наприклад, з теми «Нетолерантна поведінка» учні груп ліцею проводили міні-дослідження рівня розуміння здобувачами освіти особистої участі у формуванні в закладі освіти норм для утвердження принципів та цінностей толерантного відношення до іншої людини. Опитування проводилося методом інтерв'ю, питання визначалися разом з педагогом. Щоб дані дослідження було простіше аналізувати, обиралися питання, де респондент міг вибрати варіанти відповідей із запропонованих дослідником, відповісти «так» або «ні», оцінити процеси за певною шкалою (від 1 до 5).

Тема. Інформація. Мас-медіа. Інтернет. Маніпуляції. Фейкова інформація. Як дізнатися про іншу людину (групу людей) в сучасному світі. Критичне мислення

Завдання. Наведіть кілька прикладів **маніпуляції** в Вашому житті і правилами боротьби з ними.

Маніпуляція в медіа – це техніка цілеспрямованого викривлення інформації заради формування певного погляду, ставлення до тієї або іншої проблеми/особи/явища. Приклади маніпуляції у медіа: надання неповної інформації; навмисне приховування певного аспекту інформації; зміщення акцентів у повідомленні; маніпуляція символами, використання лозунгів, «мови плакату»; висмикування з контексту; маніпулювання емоціями, цінностями, узагальненнями; маніпуляція з цифрами (соціологією).

Найпростіший спосіб маніпуляції у житті кожного – це подання новин у мас-медіа. Мас-медіа маніпулюють як нашою особистою свідомістю так і суспільною думкою. Наприклад, вибираючи з безлічі подій ті, які вони вважають доречними. Таким чином медіа визначають, які події важливіші, а які ні, формуючи «порядок денний» нашого соціального життя. Так, багато телевізійних каналів, починають випуск новин або з інформації про наслідки природних катаклізмів, техногенних катастроф тощо або з меседжів про «соціальні проблеми суспільства», що мають підлітки, сім'я, окремі люди тощо. Люди споживають обрану інформацію як пріоритетну, не задумуючись над тим, що ці «пріоритети» нав'язані. Медіа також пропонують нам не лише новини, а й погляди та оцінки подій, про які йдеться в інформаційному повідомленні. Тому потрібно навчитися відрізнити факт від суджень.

До відповідних способів маніпуляції нашою думкою відносяться виборчі технології щодо створення «нових» трендів. Наприклад, «нові обличчя у владі подолають корупцію у повсякденному житті», «молоді політики працюють краще від політиків з досвідом, адже вони чесні, справедливі і не вміють красти». І навпаки, «тільки професіонали здатні працювати ефективно та злагоджено».

«Завдяки телебаченню світ став великим селом, а значна частина передач породжує сільські плітки» (Маршал МАКЛЮЕН). Щоб сказав Маклюен, як би жив у світі глобального Інтернету, «засилля» соціальних мереж, телеграм каналів, меседжерів тощо. Для мене особисто, наприклад, контент, що викладають окремі люди у Фейсбук є не просто плітками місцевого або регіонального значення, а й спробою маніпулятивного впливу на думку інших.

Ще одним з фактів маніпуляції у житті ми стикаємося дуже часто – це відношення до командної роботи на основі корпоративної етики. «Ти не можеш підвести нашу організацію, ти найкраще справишся з цією роботою. Маєш затриматися й виконати це завдання. Тільки ти можеш написати цю доповідь або скласти звіт». Як часто ми чуємо ці слова? Затримуємося на роботі, виконуємо посадові обов'язки колег..., не задумуючись над тим, що нами маніпулюють й використовують у своїх особистих інтересах. Можливо останній приклад і не зовсім коректний, і здається наведеним не за темою нашої діяльності, але якщо ми дозволяємо маніпулювати своїми інтересами у повсякденному житті, то значить, ми не можемо критично оцінювати й інші події, про які нам «розповідають» відомі і не дуже відомі журналісти, блогери, кореспонденти ... Мислити критично, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, аналізувати, перевіряти інформацію, не піддаватися емоціям, не «вестися» на сенсацію, довіряти тільки перевіреним джерелам, думати, розглядати декілька варіантів події, слухати різні точки зору, сумніватися – неповний перелік особистих підходів до аналізу інформації.

Завдання. Наведіть власні приклади (аргументи) використання **правди і фейку**. Розкрийте негативні і позитивні наслідки такого процесу.

У публічному електронному словнику української мови зазначено, що «правда – це те, що відповідає дійсності; істина». Нині зброєю масового ураження є неправдива фейкова інформація. **Фейк** – це навмисно зманіпульована новина. Часто фейки – абсолютна вигадка, фікція. Якщо раніше потрібно було перевіряти об'єктивність факту, то зараз варто з'ясовувати, чи був він взагалі. Фейки створюються для того, щоб досягти бажаного ефекту, наприклад, формування відношення, реакції на певну подію, явище, відношення до людей тощо. У нинішньому інформаційно-комунікаційному просторі дедалі частіше трапляється фейкова інформація, спрямована на дискредитацію як окремої особистості, так і цілого етносу, народу чи нації. Яскравий приклад, із чим зіткнулась Україна, – це поширення неправдивої, принизливої інформації російськими мас-медіа щодо українців з метою завоювати більше прихильників не так серед українців, як серед власного російського народу.

На заняттях з учнями досліджуємо питання: «що ж поширюється швидше: правда чи брехня?». У 2018 році журнал Science опублікував дослідження щодо поширення правдивої та неправдивої інформації. Йшлося про 126 тис. історій, які понад 4,5 млн разів публікувалися у Твіттері за 2006-2017 роки. Виявилось, що неправдива інформація поширювалася швидше, ніж правдива. Чим оригінальнішою та емоційнішою була новина, тим охочіше ділилися нею користувачі. Відрізнялися навіть спектри емоцій. Неправдиві

та популярні новини зазвичай викликали здивування, страх та огиду. Правдиві та менш популярні – очікування, радість, довіру або смуток.

На одному із занять з теми учням було дано завдання: «за допомогою мережі Інтернет знайти фейкову інформацію з історії України, що подавалася у «позитивному» руслі». Були запропоновані такі відповіді: 1) **Жарт про те, що ЮНЕСКО визнало гімн України найкращим у світі, запустив піарник Максим Саваневський у 2013 році. Потім ЗМІ відкопали цей фейк у 2015 і ще раз поширили.** 2) Про назву найбільшого аеропорту Парижу Орлі нібито на честь Пилипа Орлика або є інша «версія» - у відзнаку його сина генерала французької армії. Насправді, аеропорт названо іменем комуни Орлі, де він і розташований. Комуна названо на честь римського роду Авреліїв, що володіли тут віллою.

У багатьох країнах світу актуальним є фактчекінг. Це перевірка тверджень на повноту, достовірність та наявність маніпуляцій. Так в Україні функціонує сайт для перевірки фактів Stopfake.org, який був запущений 2 березня 2014 року. Ініціаторами його створення стали викладачі, випускники та студенти Могилянської школи журналістики та програми для журналістів і редакторів Digital Future of Journalism. До проекту долучилися журналісти, редактори, програмісти, перекладачі – всі ті, кому була небайдужа доля України та її народу під час окупації Криму і війни на Донбасі. На самому початку основною метою спільноти була перевірка і спростування перекрученої інформації і пропаганди про те, що відбувається в Україні, яка поширювалася у ЗМІ. Надалі Проект перетворився в інформаційний хаб, де аналізується таке явище, як кремлівська пропаганда, у всіх аспектах і проявах. Крім впливу пропаганди на Україну, журналісти сайту досліджують її методи впливу і на інші країни і регіони – Європейський Союз і країни колишнього Радянського Союзу.

Інформаційно-комунікаційна взаємодія

Місія, Візія, Цінності, КОЦ «Про:»

tolerspace.org.ua/about.html

Київський освітній центр
«ПРОСТІР ТОЛЕРАНТНОСТІ»

Про нас • Тренінги • Історичні прогулянки • Як долучитись • Наші досягнення • Brief in English

Місія, Візія, Цінності

Місія

Навчаємо дорослих та дітей для осмисленого життя у мінливому світі, для подолання упереджень та утвердження людської гідності.

Візія

Ми працюємо для того, щоб в суспільстві зросла кількість людей, які захищають цінності розмаїття, солідарності, опору дискримінації, безпечного і всебічного прояву відмінностей.

Ми наближаємо часи, коли Україна стане Толерантним простором.

ВСЕ БУДЕ TOLERSPACE!

Цінності

Адаптивність

Безпека

Введіть пошуковий запит тут

О

Безпека

Активация Windows
Перейдіть до розділу "Настройки", щоб активувати Windows.

9:43
25.11.2021

Стоп словесному насильству. 10 принципів ненасильницького спілкування

Емоційне, а саме – словесне насильство, найбільш поширене серед інших різновидів насильства. Адже погодяться, нам не завжди вдається бути коректними у спілкуванні та не спричиняти неприємні емоції своїм співрозмовникам. Проте існує практика, яка пропонує конкретні інструменти, які навчають комунікувати так, щоб розуміти як свої почуття і потреби, так і інших. Саме про таку ненасильницьку практику ми поговоримо нижче.

Ненасильницька комунікація – що це таке?

Під час конфліктів у сім'ї, з друзями чи на роботі ми схильні узагальнювати та оцінювати другу сторону. Це відразу викликає опір і захист у відповідь, і вас просто перестають чути. Ненасильницьке спілкування пропонує інший спосіб Активізація Windows донесення своєї думки: не оцінювати, а говорити про факти, особисті почуття й потреби, висловлювати прохання замість Перейдіть до розділу "Настройки", щоб активувати Windows. вимоги. Ненасильницьке спілкування – це коли інтереси всіх сторін задоволені.

Автором практики ненасильницького спілкування є американський психолог Маршалл Розенберг: в дитинстві він був

Тест: Наскільки ти толерантний? | Про нас | StopFake

stopfake.org/uk/pro-nas/

Thursday, November 25, 2021

STOPFAKE.ORG

ГОЛОВНА Окремий погляд КОНТЕКСТ МЕДІАГРАМОТНІСТЬ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРО НАС ФВЧЕК COVID-19

Про нас

Громадська організація «**Центр Медіаєреформи**» – освітня платформа, заснована Могиланською школою журналістики з метою запровадження в Україні високих стандартів журналістської освіти, підвищення рівня медіаграмотності, інформування про безпеку пропаганди та поширення неправдивої інформації (фейків) у ЗМІ. Від початку свого існування ЦМР працює над впровадженням західних стандартів журналістики в Україні й підвищенням рівня медіаграмотності різних аудиторій – від студентів і журналістів до пересічних громадян, які прагнуть критично і відповідально споживати медіаконтент. Задля цього ми проводимо семінари з фактчекінгу для журналістів, викладачів журналістики українських університетів, навчаємо студентів, блогерів та громадських активістів із різних регіонів України та інших країн. Ми тримаємо руку на пульсі сучасних тенденцій у медіа і долучаємося до міжнародних медіа досліджень. Наші експерти – постійні учасники міжнародних конференцій та форумів, спікери на головних дискусіях про актуальні питання сучасних медіа.

У 2014 році організація «Центр Медіаєреформи» стала лідером боротьби із пропагандою. Наш флагманський проект StopFake нині відомий медіапрофесіоналам в усьому світі. Він не тільки виявляє випадки поширення неправдивої інформації про події в Україні, а й фактично ініціював міжнародну дискусію про те, як протистояти такому ганебному явищу.

Сайт для перевірки фактів Stopfake.org був запущений 2 березня 2014 року. Ініціаторами його створення стали викладачі, випускники та студенти [Могиланської школи журналістики](#) та програми для журналістів і редакторів [Digital Future of Journalism](#). До проекту долучилися журналісти, редактори, програмісти, перекладачі –

Активізація Windows
Перейдіть до розділу "Настройки", щоб активувати Windows.

Report fake

Тест: Наскільки ти толерантний? x Презентація соціальної кампанії x +

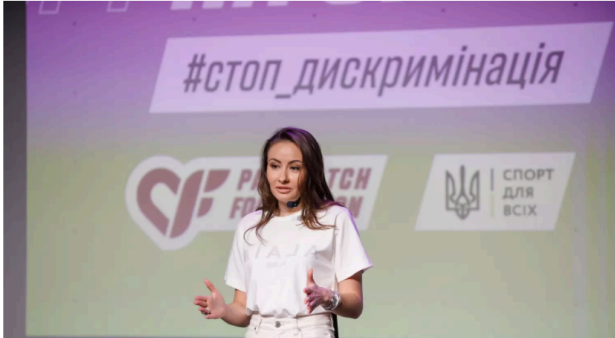
← → ↻ parimatch.foundation/stop-diskriminacija-sport-dlja-vsih/ ☆ 👤 ⋮

Головна | Новини | #Стоп_дискримінація: презентація соціальної кампанії Parimatch Foundation та «Спорт для всіх»

#Стоп_дискримінація: презентація соціальної кампанії Parimatch Foundation та «Спорт для всіх»

Новини

08.06.2021

Підпишіться на розсилку від Parimatch Foundation та отримуйте новини першими

Введіть email

Підписатися

Активізація Windows
Перейдіть до розділу "Налаштування", щоб активувати Windows.

Цікаві статті

Введіть пошуковий запит тут

2°C Cloudy 9:37 25.11.2021

Тест: Наскільки ти толерантний? x Стоп насильство - Я МАЮ ПРАВО x +

← → ↻ pravo.minjust.gov.ua/ua/programs/violence ☆ 👤 ⋮

Я МАЮ ПРАВО! Знаю! Дію! Захищаю!

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ

БЕЗОПЛАТНА ПРАВОВА ДОПОМОГА 0 (800) 213 103 Цілодобово та безкоштовно в межах України

пошук 🔍

UA

ГОЛОВНА ПРО ПРОЕКТ НАШІ КАМПАНІЇ ПУБЛІКАЦІЇ ЗАХОДИ МЕДІАТЕКА ОТРИМАТИ ДОПОМОГУ

Головна / Наші кампанії

Стоп насильство

ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО - ЦЕ

- фізичне (заподіяння тілесних ушкоджень, незаконне позбавлення волі, мордування, залишення в небезпеці, ненадання допомоги, заподіяння смерті);
- сексуальне (будь-які діяння сексуального характеру, вчинені без згоди особи);
- психологічне (словесні образи, погрози, приниження, переслідування, залякування, обмеження волевиявлення особи, контроль у репродуктивній сфері, що спричиняють невпевненість, нездатність захистити себе, шкоду психічному здоров'ю);
- економічне (умисне позбавлення житла, вкї, одягу, коштів чи документів, перешкоджання в отриманні лікування, заборона працювати, примушування до праці, заборона навчатися).

ХТО НЕСЕ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО?

ЩО РОБИТИ У РАЗІ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА?

ДЕ І ЯК ОТРИМАТИ ДОПОМОГУ?

0

ф т

ПАРТНЕРИ

ОПИТУВАННЯ

Чи потребуєте ви правової допомоги?

☐ Так

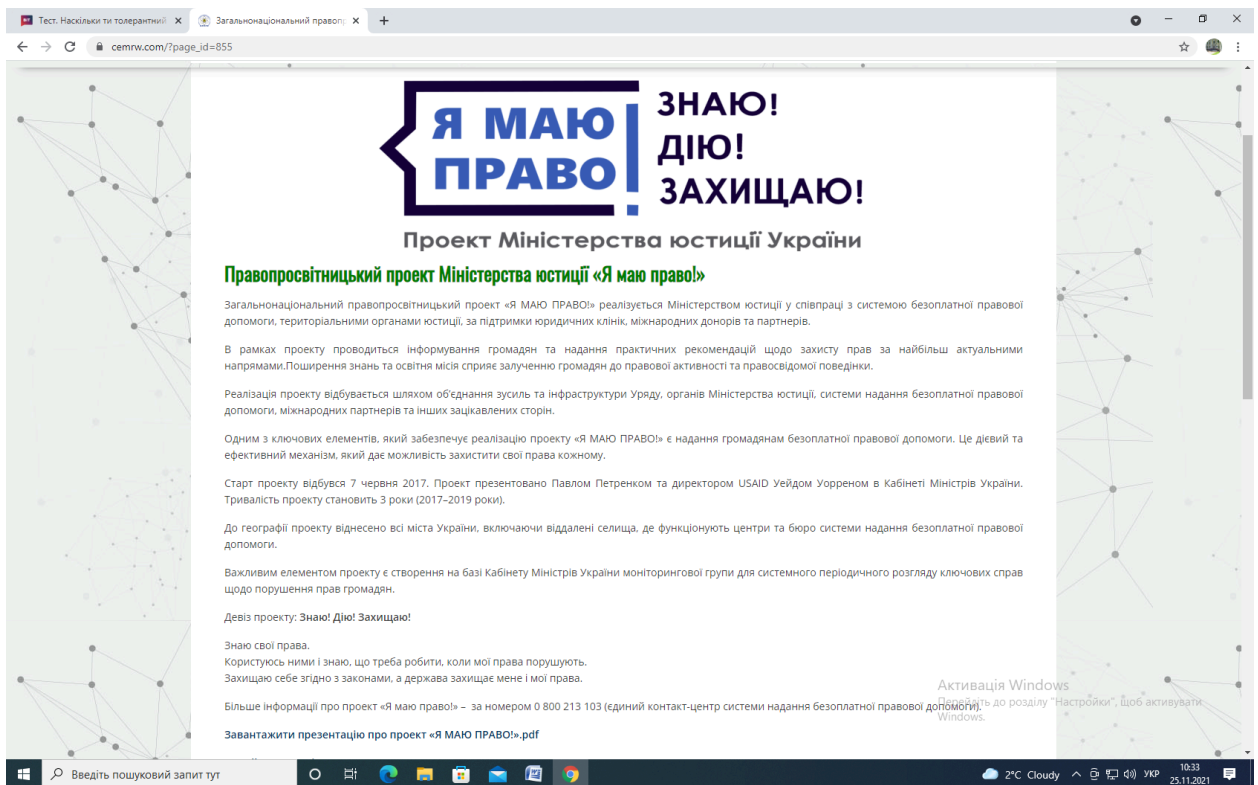
☐ Ні

Відповісти

Активізація Windows
Перейдіть до розділу "Налаштування", щоб активувати Windows.

Введіть пошуковий запит тут

2°C Cloudy 10:31 25.11.2021

Опис проведення апробації

Опис проведення апробації

Просвітницька програма «Правила толерантності» проходила апробацію у 2020-2021 навчальному році в державному професійно-технічному навчальному закладі «Синівський професійний аграрний ліцей». У програмі взяло участь 25 здобувачів освіти віком 15-17 років.

Оцінка результативності роботи за даною просвітницькою програмою здійснювалася на основі:

1. Письмового опитування:

- результативності вхідного та вихідного опитування здобувачів освіти;
- підсумкового опитування здобувачів освіти про ефективність й результативність впровадження програми

2. Дослідження:

- тестування;
- проведення анкетування;
- опитування

3. Спостереження:

- за здобувачами освіти в період освітньої взаємодії;
- за діяльністю (поведінкою) під час акцій, тренінгів, виховних заходів тощо;
- за поширенням отриманого досвіду на заняттях серед своїх однолітків та у соціальних мережах.

4. Самостійної роботи здобувачів освіти:

- організація та участь у відзначенні Міжнародного дня толерантності;
- участь в навчально-виховних заходах, органах учнівського самоврядування;

5. Аналіз індивідуальних та групових бесід зі здобувачами освіти, які прослухали курс в рамках реалізації програми «Правила толерантності»

Показники результативності програми:

Результативність програми можна оцінити за допомогою таких показників:

- рівень знань здобувачів освіти з питань толерантної поведінки;
- сформованість критичного ставлення до подій, фактів тощо;
- зміни діяльності учнів при зіткненні з проявами дискримінації, участь у вирішенні конфліктів, зміна способів реагування на окремі зауваження тощо;
- підвищення рівня обізнаності підлітків у правовій сфері з питань дотримання прав людини;
- зміни показників мотивації самостійної роботи здобувачів освіти з даної тематики;
- розвитку навичок критичного мислення, саморегуляції, самоаналізу, поваги та самоповаги;
- рівень володіння громадянсько-соціальними компетенціями.

Результати апробації програми

В Україні не ведеться офіційної статистики щодо проявів дискримінації за різними групами й сегментами населення. Всі дані про кількість постраждалих – це інформація громадських організацій. Расова належність, колір шкіри, національна або етнічна належність, стать, гендер і гендерна ідентичність, вік, стан здоров'я (зокрема, належність до категорії людей з обмеженими можливостями / людей з інвалідністю, ВІЛ-статус), громадянство (або його відсутність), сімейний та шлюбний стан, соціальний стан, рід занять, майновий стан, місце проживання, ставлення до релігії, конфесійна та деномінаційна належність (належність до релігійних общин і організацій), філософські та політичні переконання, належність до об'єднань громадян, належність до певної соціальної групи, рівень освіти, сексуальна орієнтація, наявність судимості та досвід перебування в місцях позбавлення волі, мова спілкування – ось перелік ознак, за якими можуть дискримінувати людину в Україні. Позитивним є факт висвітлення даних про ці випадки у соціальних мережах.

При вхідному діагностуванні в ліцеї було виявлено, що 10 % опитаних учнів мають фрагментарне розуміння про основні принципи толерантної поведінки; форми дискримінації – 11%; вирішення конфліктів конструктивно – 12%. Разом з тим 89 % здобувачів освіти не знають як захистити свої права, куди звернутися та в якій формі, коли в закладі освіти (або вдома, на вулиці, серед однолітків тощо) зазнають приниження, насмішок, фізичного (психічного) насилля. Також 83% опитаних зазначили, що хоча б раз у своєму житті відчували обмеження щодо реалізації своїх прав та потреб; 78% з цієї категорії опитаних вважають, що ці дії (або бездіяльність) мали дискримінаційний характер; 93% зазнавали таких дій у соціальних мережах у групах своїх однолітків; 5% осіб заявили про те, що мали фізичні прояви насилля по відношенню до себе тому, що вони, наприклад, належать до категорії дітей позбавлених батьківського піклування. Потрібно також зазначити, що 98 % опитаних, нажаль не знають, про шкідливість дискримінації, форми й прояви її у житті людини.

Після участі здобувачів освіти в заходах в рамках реалізації просвітницької програми позитивними змінами стало збільшення кількості підлітків, які знають усе про конфлікти й дискримінацію (90%), мають вміння протистояти різним способам і проявам порушень прав людини (71%) у тому числі в мережі Інтернет (76%). Збільшився відсоток учнів, які отримали алгоритми дій щодо звернень й особистого захисту своїх прав та свобод – 88%; питань міжкультурного діалогу – 76%, гендерної рівності – 77%, пошуку компромісу й співпраці – 82%, інтеграції (зближення та взаємозв'язку) – 78%, протидії дискримінації на основі гармонії у різноманітності – 73%.

Враховуючи вікові особливості підлітків, та технічний прогрес інформаційного суспільства в якому середньостатистичний підліток краще володіє Інтернет технологіями ніж дорослий, зумовлює недовіру до батьків та педагогічних працівників. Перед початком курсу з даної програми тільки 33%

здобувачів освіти обговорювали з дорослими інформацію яку отримали в Інтернеті. Після закінчення курсу відсоток довіри зріс до 48 %. Хоча відсоток зростання і незначний, але потрібно наголосити, що збільшення кількості здобувачів освіти, які готові довіритися дорослим, розповісти їм про своє життя, наприклад у віртуальному просторі, свідчить про позитивний зміст даного курсу.

Отримані результати свідчать про ефективність програми. Адже 89 % здобувачів освіти ліцею вважають, що дискримінація нікуди не дінеться, якщо їй не протистояти толерантною поведінкою. Тому кожен повинен ставитися до всіх людей із повагою, якої б раси, нації, релігії, культури вони б не були. Варто стати більш толерантними і справедливими, а отже і більш людяними, по відношенню до інших, щоб назавжди «побороти» прояви нетерпимості. Про це сказали 96% учнів, що брали участь у реалізації курсу програми.